

P926

juni j

1944

GLASILO

BRIGADE

NASA

BORBA
POBORA

1.

1914

INSTRUMENT

V S E B I N A :

- OB OTVORITVI DRUGE FRONTE - nab. politkom.
James
MLADINA V BORBI PROTI OKUPATORJU - tov. Jel-
ko
NAŠA BORBA IN KULTURA - tov. Marinc Marjan
IZBOR IZ CANKARJA
TEKMUJMO!
SMRT IZDAJALCINI - tov. Stanko
LJUDJE IN BORBA - tov. Jože
LETOŠNJA POMLAD - tov. Drago Škrjanec
ALBINU V SPOMIN - tov. Abi
JUDEŽ - tov. Mac
VLAK JE ŠEL V ZRAKI - tov. Ivan
NA SLOVENSKEI ČISTI - tov. James
NA BARJU - tov. Lejze
DELO IZDAJALCA - tov. Lejze
OBLEBELA SLIKA - tov. Mac
IZBOR IZ CANKARJA
POCLOBINO, BOJA, SERUČE! - Kajuh
UŠI - tov. Mac

Tiskalna tehnika Poveljstva VDV
Opremil in uredil
MARINC MARJAN

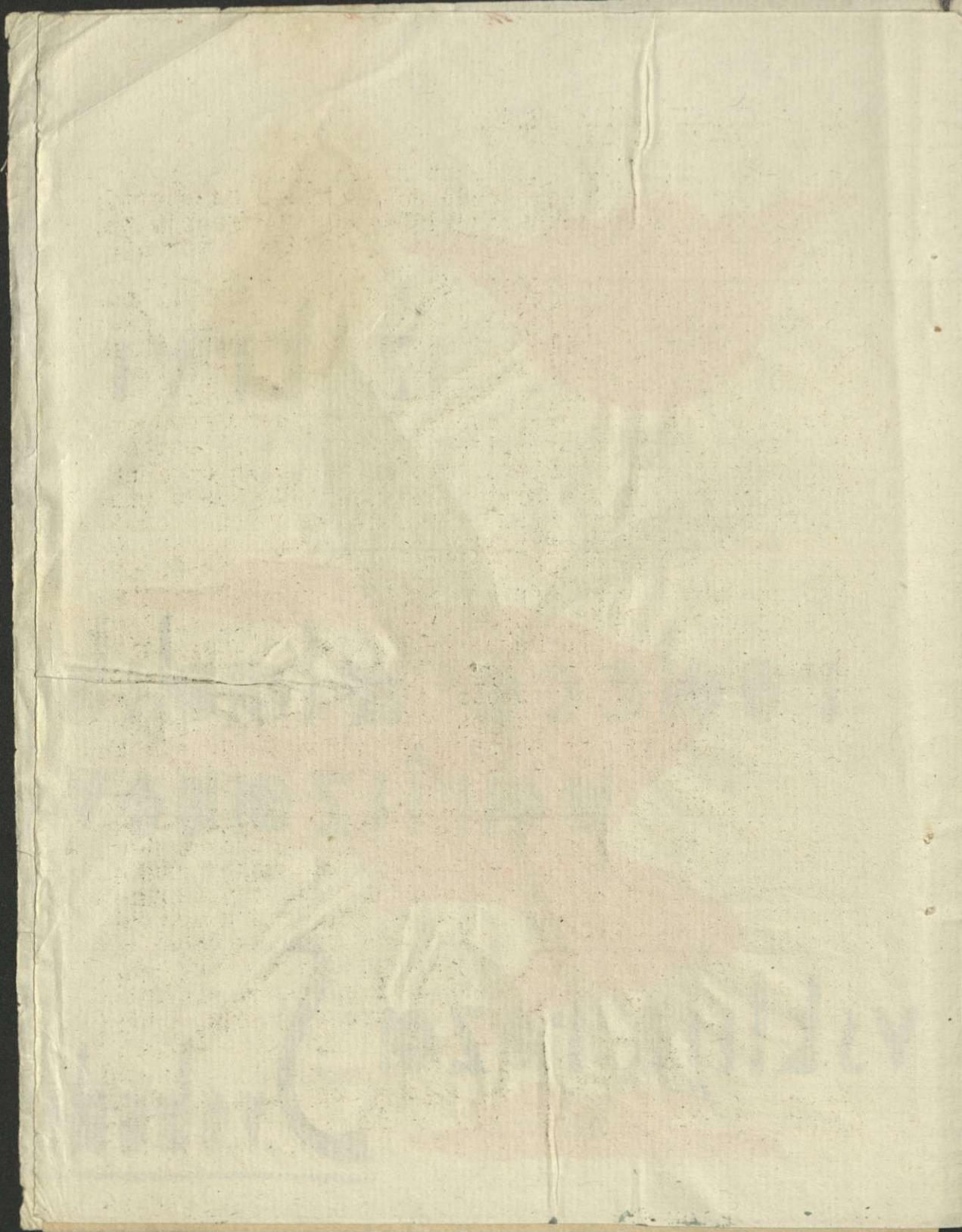
junij 1944

iz trvi

ruleče mladih
partizanov

vsklije roža
Svobode

10B OTVORITVI DRUGE FRONTE.

V letu 1944 vlada na svetu silna napetost. Vsakdo se zanima, kako bodo potekale operacije na frontah in kako se bo razvijala politika v tem odločilnem letu.

Po sijajnih zmagah RA na vzhodni fronti, uspehih zaveznike vojske v Afriki, kjer je bila fašistična zver promegana in pregnana in neuspehih v južni Italiji, je bila primorana kapitulirati glavna zaveznica Nemčije - Mussolinijeva Italija.

K temu je veliko pripomogla tudi narodno osvobodilna borba jugoslovanskih narodov. Ti uspehi v letu 1943 so nam dali slutiti, da bo leto 1944 prineslo važne odločitve, tako na vojaškem, tako na političnem polju, da bo to leto prineslo konec fašističnemu "novemu redu".

Po kapitulaciji Italije so bile vse oči uprte na vzhodno fronto. Vsak dan smo slišali o velikih zmagah RA, vsak dan smo slišali o novih delih o svobojenega ozenlja izpod fašističnega jarma. Silne izgube so prisilile Nemce k umiku na vsej fronti. Sovjetsko ljudstvo je zopet svobodno zadihalo, spet se je pričelo delo svobodoljubnih in svobodnih narodov za osvoboditev še ostalih zasedenih predelev Sovjetske Rusije in za osvoboditev zajarmljenih in tlačanih narodov.

V tem času si na vsakem koraku slišal govoriti o drugi fronti: Kdaj bo? Kje in v kakšnem obsegu? Vsakdo je vedel, da druga fronta mora priti. Mučila pa nas je kljub temu neka negotovost. Sestanek vseh treh velikih državnikov v Teheranu nas je pomiril. Na tem sestanku je bil napravljen točen, precizen napadalni načrt o nastopu zaveznikov, da skupno zadajo končni in odločilni udarec fašizmu. Today je bil rešen tudi problem druge fronte, kjer je bilo rečeno, da bodo zavezniki s skupnimi silami udarili od vshoda, zahoda in juga.

Vsi ti politični in vojaški uspehi zaveznikov, so zavezniske sile vedno bolj utrjevale. Vse vojaške operacije po Teheranu nam kažejo, kako načrt-

no se izpolnjuje sklepi sprejeti na konferencah. To je občutila tudi Nemčija, ter je bila na osnovi tega prisiljena k vojaškemu in političnemu umiku, pričelo se je pripravljati tudi na udarec iz zahoda. Med tem časom pa ni pozabila poslušati se vsch mogočih načinov, da bi trdno vez med zavezniki pretrgala. Toda zavezniki gledajo fašizem v pravi luči Anglije in Amerike fašisti niso mogli odtegniti od Sovjetske Rusije, tudi po mnenju z najbolj primerno frazo o "koljšaviški nevarnosti", ker so zavedajo, da je fašizem tisti, ki ne dopušča širokim ljudskim množicam svobodnega delovanja pri graditvi svobodnih držav in svobodnega odločanja povezanosti teh držav med seboj, ter svobodnega in mirnega razvoja narodov. Zavezniški blok je ostal in postajal vedno bolj trden.

Dogodki, ki se odigravajo ta teden, so pokazali, da so se teheranski dogovori začeli v polni matri uresničevati. Inalu po padcu Rima, glavnega mesta Italije, so se zavezniki izkrcali na zapadu. To izkrcanje se je izvršilo s pomočjo ogromnega števila ladij, svijscije, ki je neusmiljeno tolkla zapadno obalo Francije. Izkrcanje se po teh uspehih nadaljuje z vedno večjimi tempon; pripravljajo se sile, ki bodo obroč okoli fašistične Nemčije sošile in z ogromno silo na vseh frontah zadale končni in odločilni udarec fašizmu.

To novo dejanje so narodi Jugoslavije pozdravili z velikim navdušenjem, ker vedo, da se s tem pričenja tudi njihov konec nepopisnega trpljenja pod kruto roko sverinskega okupatorja. Naša vojska aktivno uničuje okupatorja; kakor tudi vse njegove pomagače na vsakem koraku. V teh trenutkih se je aktivnost še bolj povečala, kar bo veliko pripomoglo k čimprejšnjemu koncu te strašne vojne. Vse zmage, ki jih je naša NOV imela dosedaj, tudi zavezniki smatrajo za veliko junaštvo in pomoč pri skupnih operacijah zaveznikov. Divijo se naši slogi in enotnosti, divijo se našemu genialnemu voditelju, maršalu tovarišu TITU, da je mogel vse narode Jugoslavije povezati v veliki narodno osvobodilni bor-

bi. Zato so, zavezniki tudi pripravljene naši vojski, pod vodstvom tovariša TITA, z vsemi sredstvi pomagati. Z vsemi izvrški naroda so razni zavezniški govorniki že obračunali. Jasno je vsem, da tovariš TITO edini, pravi vodja narodov Jugoslavije, ki se od vsega početka bori proti okupatorju in da so vsi ostali, ki so se smatrali za voditelje, zvezali z okupatorjem in s tem delali lastnemu narodu, nasilje.

S temi izjavami so dobili tudi naši slovenski reakcionarji, za njihova podla dejanja, mišljenje zaveznikov. Nemški hlapec, general Rupnik, ne more več prepričati slovenskega naroda, da so Angličani na njihovi strani. O tem ne bo mogel niti prepričati svojih domobrancev, ki že danes kažejo veliko poparjenost. Londonski radio je pozval vse domobrance naj zapuste svoje voditelje in Hitlerja, ter naj se pridružijo NOV. Vsakomur je jasno, da zavezniki ne morejo domobrance drugače gledati, kot izdajalce lastnega naroda in zločince nad lastnim narodom in in interesom vseh svobodoljubnih narodov. Če ne bodo spoznali svojega izdajalskega dela, jih narod ne bo mogel gledati v novi, bodoči družbi, marveč jih bo kaznoval kot krivce velikega gorja, ki ga bo narod preстал v tej vojni. To je bilo sklenjeno tudi na teheranski konferenci.

Tudi naša VDV bo v tem smislu napela vse sila, da se gorje slovenskega naroda čimprej zmanjša in bo neusmiljeno tolkla po vsakomur, ki bo delal proti lastnemu narodu. Danes nam ne more nihče več reči, da uničujemo slovenski narod s tem, da čistimo narod izdajalcev. S tem koristimo samo narodu in vsemu svobodoljubnemu človeštvu.

Ob teh velikih trenutkih, ki se danes odigravajo, so vse naše misli koncentrirane na to, da čim več prisoporemo k naši skupni zmagi in da bomo kot taki uživali vse pravice, ki jih tak narod zasluži. Naša nova, federativna Jugoslavija bo plod vseh naših naporov, ki so jih narodi Jugoslavije vložili v boljšo in srečnejšo bodočnost.

nam. politkom. JANEZ

MLADINA V BORBI PROTI OKUPATORJU.

Prišel je čas, ko se lahko rešimo gorja, ki je kakor megla viselo nad našimi glavami in to ravno takrat, ko so se hitlerjevske herde razdivjale po naši lepi zemlji, puščajoč za seboj sledove terorja.

Mladina, ki se je takoj pridružila oboroženi mu odporu, je tista mladina, ki v sklopu vse, proti okupatorju boreče se mladine, doprinaša velik delež za zgraditev nove, demokratične, federativne Jugoslavije. Pokazala se je zmožno pomagati pri reševanju težkih nalog vseh jugoslovanskih narodov, da se rešijo izpod tujega jarma - oblasti divjih fašistov.

Posebno se je pri tem velikem poletu k svobodi izkazala mladina Slovenije. Tista mladina, ki je s puško v rokah in s pesmijo na ustih jurišala - in še juriša na najutrajnejše postojanke in jih pomagala z vso svojo močjo rušiti. Kakor je tolkla in uničevala preje italjanski fašizem, tako tolče danes Nemce in Svabobrnce. Zgodaj se je odzvala naša mladina, zgodaj je začela spreminjati geslo: Smrt fašizmu! Svoboda narodu! v dejstvo. Za to geslo so se borili naši mladi tovariši in tovarišice, videli so v njem edini cilj - rešitev izpod nasilnega fašizma. Videli so bližajočo svobodo in dajali, kakor še dajejo, svoja mlada življenja zanjo! Prelili so svojo mlado kri z nasmehom na ustih, preklinjajoč izdajalce in zločince lastnega naroda. Ob njihovi strani pa so stali novi mladi borci in prisegali, da bodo maščevali njihovo kri in mlade heroje, ki so pre zgodaj dali svoja življenja na oltar domovine. Mladina, ki je stala ob strani najrajših junakov jo z novim in večjim elanom hitela v boj, uničujoč pred seboj vse nastavljanje pasti in zapreke za svobodo.

Mladi partizani in partizanko so prestali za svojo domovino ogromne in nepopisne napore, prišli so boriti se 27. april 1941 in sedaj je junij

1944. V tem triletnem času je mladina prestala več sovražnih ofenziv, prestala vse sovražne poskuse uničenja, prestala je končno tré dolge in mrzle zimo. V globokem snegu so stopali na čelu svojih čet mladi komandirji in komisarji, za njimi mladi bolničarji in bolničarke, noseč s seboj težje ranjene tovariše, ki so bili ranjeni v težkem boju z okupatorjem. Stopali so borci in borke in jih varovali. Ob vsakem koraku si čul toga ali onega, kako se pri dušeno zaklinja in obljublja smrt okupatorju, ter vse krivcem velikega gorja. Ob vsakem vzdihu ranjenca pa si slišal komandirja ali komisarja: "Tovariši naprej!... Mi moramo naprej, da maščujemo naše padle tovariše in tovarišice! Mi moramo naprej do zaže = ljene svobode!" In mladina, mladi vojščaki so stopali za komandirjem, pojoč nove lepe misli o svobodno lepšem in srečnejšem življenju!

Mladi heroji so šli naprej, mnogi so omahnil na lepo slovensko zemljo, ostali pa nadaljujejo danes svoje delo, da bo končno zavihrela zastava svobode nad našo prelepo Slovenijo. Da se naše želje uresničujejo, je treba le še toľši, neprestano in neusmiljeno toľci!

Mladina, mladi borci in borke, mladi delavci in delavke! Skupno se borimo in delajmo z vso silo, da čimprej pogine nacistična zver od velikih ran, ki jih dobita od slavne Rdeče Armade in naših za = veznikov.

Pokažimo, da smo vredni in sposobni, združeni v DSACJ, ustvarjati lepšo in srečnejšo življenje, za vsa bodoča pokoljenja!

tovariš JELKO

ŽIVEL NACIONALNI KOMITET !

ŽIVELA KOMUNISTIČNA PARTIJA !

Mae-Marinc : NAŠA BORBA IN KULTURA.

Danes, ko bijemo najtežji boj za naš obstanek, ko že gradimo našo novo narodno oblast, nismo pozabili na kulturno delo - na gradajo nove slovenske kulture.

Ko so nas fašistične tolpe zaslužnjele, so nam dejali, da nam prinašajo svojo "dvatisočletno kulturo". Vendar smo do dobre spoznali to kulturo, ki je sestojala v tlačenju in zapiranju naših najboljših ljudi. Kljub vsemu terorju nas niso mogli uničiti. Zakaj? Prvič zato, ker se je v slovenskem narodu dvignil visok uporniški duh - volja do popolne svobode; drugič zato, ker smo spoznali, da je naša slovenska kultura mnogo višje od prinašalčeve. Slovenci smo se začeli zavedati, da je treba nastopiti zoper fašizem s silo, z orožjem v roki, ne samo z besedami. Vedeli pa smo obenem, da je treba pokazati sovraga naše premoč tudi v kulturnem pogledu.

Zato ni čuda, da so se hkratu z najpogumnejšimi borci začeli boriti tudi naši kulturni ustvarjalci, ki so črpali snov neposredno iz borbe same. Tu se je začela nova doba slovenskega človeka - doba herojev in junakov. Proč s hlapčevstvom! Proč z ozkosrčnostjo! Naš narod se je visoko dvignil iz tistega malga, zaplankanega sveta - spoznal je resnico. Ravno zavest, da je slovenski človek sposoben krojiti si življenje, da ima izredno ustvarjalno moč in železno voljo do obstanka, to je tisto, kar nas je pripeljalo preko vseh ovir in nas vodi do končne zmage.

Slovenci se danes zavedamo, da moramo biti dostojni naših največjih duhov: Prašerna, Šubicov, Groharje, Jakopiča, **CANKARJA** in naših največjih pa = člih herojev. Danes se borijo rano ob rani vsi: delavec, kmet in intelektualec. Vsi vedo, da je naš obstoj odvisen v prvi vrsti od borbe, kakor tudi od političnega in kulturnega ustvarjanja.

Jé pa velika razlika med včeraj in danes.

Včeraj so bili samo nekateri izvoljenci, ki so sode lovali pri vsem ustvarjanju. Danes je drugače! Kakor gradi ves narod svojo narodno oblast, tako mora pomagati graditi vsak Slovenec našo novo slovensko - resnično slovensko kulturo.

To se nam je delena že posrečilo, kar vidimo po veliki množini časopisov, člankov, pesmi in prozi, ter ostalega umetniškega udejstvovanja. Vse ro so storili nasi borci med borbo samo. To vidimo na naših mitingih, kjer nastopa borca kot pevec, recitator, igralec itd. Že med borbo samo iščemo nov kulturni naraščaj, ki nam je tako zelo potreben.

V delih samih pa je velika vrednost. V njih spoznaš silno moč in voljo, spoznaš neskončno požrtvovalnost in ljubezen do domovine. Nič več starega upognjenega hlapca, nič več pokvarjenega in pomchni kuženega malomeščana. Danes nam vstaja nov lik - lik upornika in heroja.

Tovariši na delo! Borimo se do naše popolne zmage in pomagajmo po naših močeh graditi novo - resnično slovensko kulturo! To naj bo kultura svobodnega slovenskega človeka!

I z b o r i z C a n k a r j a :

Ker narod potrebuje v težkih časih svoje sile, kliče vse in vsakogar. Če kdaj, v teh časih je potreba, da si zvesto sožemo v roke, se strnemo v eno vrsto in pogledamo iz obraza v obraz. Stranopotec je, kdor zdaj trepeče, da bi se mu ob takim zbliženju morda ne odkrila kaka mrvice njegovih strankarskih načel in njegovega svetovnega usidiranja! Prijatelj, zdaj gre za življenje in smrt! Jez upam v življenje! In takrat, kadar si zagotovimo to življenje, takrat si bomo zopet pogledali v oči in povprašali: Kdo si? Kako misliš ti? Ali si mi brat ali nebrat? Zdaj pa je vrsta ena, prapor on sam!

Teknujmo!

Teknujmo!

Teknujmo!

T E K N U J M O !

Veriši, teknujmo!

To' boji naše geslo v bodočem delu! In sicer v
vorbarenosti, udarnosti, disciplini, agilnosti, pro-
pagandi, kulturnem delu, itd. Teknujmo povsod in
včasih to nas bo zmojstrilo! Izkazimo se vredni
naše domovine in slave!

T E K N U J M O !

Teknujmo!

Teknujmo!

Teknujmo!

SMRT IZDAJALCEM!

Smrt van izdajalcem! Čujte koliko gorja ste že naredili naši lepi zemlji! Koliko otrokom ste že pomorili očete, koliko ženam ste dali pomoriti može, materam otroke, koliko vasi ste požgali, da so ostali ljudje brez strehe, brez obleke in brez hrane! Na tisoče ljudi ste poslali v internacijo, da so tam umirali od gladi! Da, dolali ste z nami, kar vam je najbolj podlega prišlo na misel!

Italjanski okupator - fašist vas je rapu + stil, da ste ostali sami, kakor ovce brez pastirja!

Zapustil pa vas bo tudi promagan nemški fašist! In potem? Kje bo še kdo, da vas bo sprejel pod svoje okrilje? Nikogar več ne bo!!!!!!! Ostali boste sami, čisto sami... Narod vas bo sodil za vse krivice, ki ste jih storili! Pripravite se izdajalci - ura obračuna se bliža!!

Smrt izdajalcem!

tov. Stanko

LJUDJE IN BORBA. •

V tem odstavku sem se namenil, da opišem, kako gledajo ljudje na položaj in borbo.

Nedavno sem se mudil v neki vasi, ki je popolnoma partizanska. Ko sem se začel razgovarjati s civili, so me takoj začeli izpraševati, kako je na bojiščih, po svetu in pri nas. Z zanimanjem so poslušali, kaj jim bom povedal. V kratkem sem jim razložil radijske poročila. Povedal sem jim, da so Angleži pričeli z ofenzivo v Italiji. Ta novica jih je zelo razveselila. Nekimmožakar je rekel, da ta ofenziva pomeni noko znamenje in zvezo z bližnjo invazijo, ki se bo prej ali slej uresničila. Rekel je, da vse kaže na bližnji konec. "Tudi belo"

gardisti se pripravljajo na zadnjo pot, ki jih bo vodila na pokopališče!"

Zadnje dni so si izmislili novo sleparijo-taktiko! Začeli so razdeljevati aprovizacijo med njihove ljudi, pa tudi med naše, misleč, da bo narod s tem pozabil vse tisto zlo, ki so ga povzročili s svojim izdajstvom oni. Spekulacija, ki so jo sedaj podvzeli, pa jim ne bo uspela. Nemci ne bodo več varali ljudi z makroni in marmelado. O naši znagi je sedaj prepričan vsak, celo vsak otrok, ki še po vseh štirih lazi.

Garancija za našo zmago smo mi vsi - naša FOV, ki žanje strnjena v boju, zoper okupatorja, velike uspehe in zmage.

Domobraneci na vse načine prikrivajo svojo nesposobnost in neuspehe. Edino, kar jim še uspeva, je ropanje in pobijanje naših zavednih ljudi v mirnih vaseh in domovih.

Toda prišel bo dan obračuna za vse tiste, ki se do danes niso bili kaznovani za svoja podla početja in izdajstva.

Takrat jim bo pokazal slovenski človek, da je njegova pest trda in pravična.

tov. J o ž e

LETOŠNJA POMLAD.

"Lepa si pomlad zelena,

z drobnim ražcem posajena.....

Tako poje narodna pesem. Spomladi se vse prebudi. Živali iz zimskega spanja, biljke prikukajo iz zemlje, drevje ozeleni. Tudi naša mladost je pomlad življenja.

Res čudovita je ta pomlad, še lepša bi bila v svobodi. Nimamo je še, a bliža se nam, to vemo vsi. Blizu je, zato, ker je letošnja pomlad drugačna od

projšnjih.

Prejšnje ponladi so bilo Hitlerjske bande še na višku svojih moči. Pomagal jim je italijanski fašizem - os je bila še cela evropske države in drža vice so padale ena za drugo. Boljši radi, promoci so vražnika, ali izdajstva gospode. Tudi naša domovina je bila deležna iste usode. Prišla se je golgota našega ljudstva, podrti z domaćimi izdajalci in od padniki. Okupator je osnel po naši zemlji, ubijal, zapiral in preganjal naše zavezno ljudstvo. Karod je bil obsojen na pogin.

Naduti nemški Frici, pijani zmag, že niso več vedeli, kaj počno od same objestnosti. Sledil je napad na Sovjetsko Rusijo - največjo državo na svetu! Svet je strmel! Kakšna predrznost! Kaj bo zdaj? Očiči vseh narodov so se uprle na vshod. Stali sta si nasprati dve sili, ki naj odločita o usodi sveta in človeštva. Kdo bo zmagal?

Strahovito so se zagnale švabske notorizira na horde po ruskih poljanah, da spravijo na kolena mogočno državo socializma. Rasno sovražstvo in pohlep po zlatu, to je bogati zemlji, to je ghalo nemški butice na vshod. Seveda "Drang nach Osten" - pritisk na vzhod je bilo njihovo goslo!

Vendar so se Hitler in njegovi pajdaši prevarali. Pozabili so namreč, da imajo pred seboj Rdečo Armado - armado delavnega ljudstva. Hitlerjeva nepremegljiva vojska je krvavela, strašno krvavela. Vsak meter ruske zemlje so plačali z številnimi mrličmi. Kot stekli psi so se vrgli nemški banditi na jeklena prsa rdečearmejcev, hoteč za vsako ceno izsiliti zmago. Padala so nečška trupla in gnojila rusko zemljo. "Sam naprej!" je volel Hitler. "Claveške krvi ne zmanjka nikoli!"

Rdeča Armada se je umikala. Nič zato! "Rusi za vedo kaj delajo in trdno verovali v njihovo zmago. Obrnilo se bo! "Blitz Krieg" /bliskovita vojna/ se ni obnesel.

Zatirani narodi so začeli dvigati glave. Nekateri so celo prijeli za orožje. Smrt fašizmu! Svoboda narodni! Predrzneži! "Prekleti banditi," so da-

jali Švabi, "mi jim pokažemo!" Toda val upora se je razširil, zatirana Evropa je vzplamtela v sveti osvobodilni borbi.

Nemci pred Moskvo! "Ne damo je!" so rekli Rusi. Prvi hud udarec so dobili hitlerjevci pred mogočno prestolnico. Moskva je ostala trdna, neoskrunjena. Tudi Leningrad se ni vdal. Mesto je vredno imena ve-likega Lenina. Nemci pred Stalingradom! Tu je bil uničen cvet nemške vojske in pričela se je druga doba vojne v Rusiji. Stalingrad je grob VI. nemške armade. Pred Stalingradom je bila razgaljena bajka o nepremagljivosti nemške armade. Svet se je oddahnil! Sledi umikanje in porazi Nemcev: Kavkaz, Kursk, Orel, Kijev in nešteto drugih imen ovenčanih s slavo in zmegani herojske Rdeče Armade. Bruski Frici so znali le še eno pot - nazaj proti Reichu!

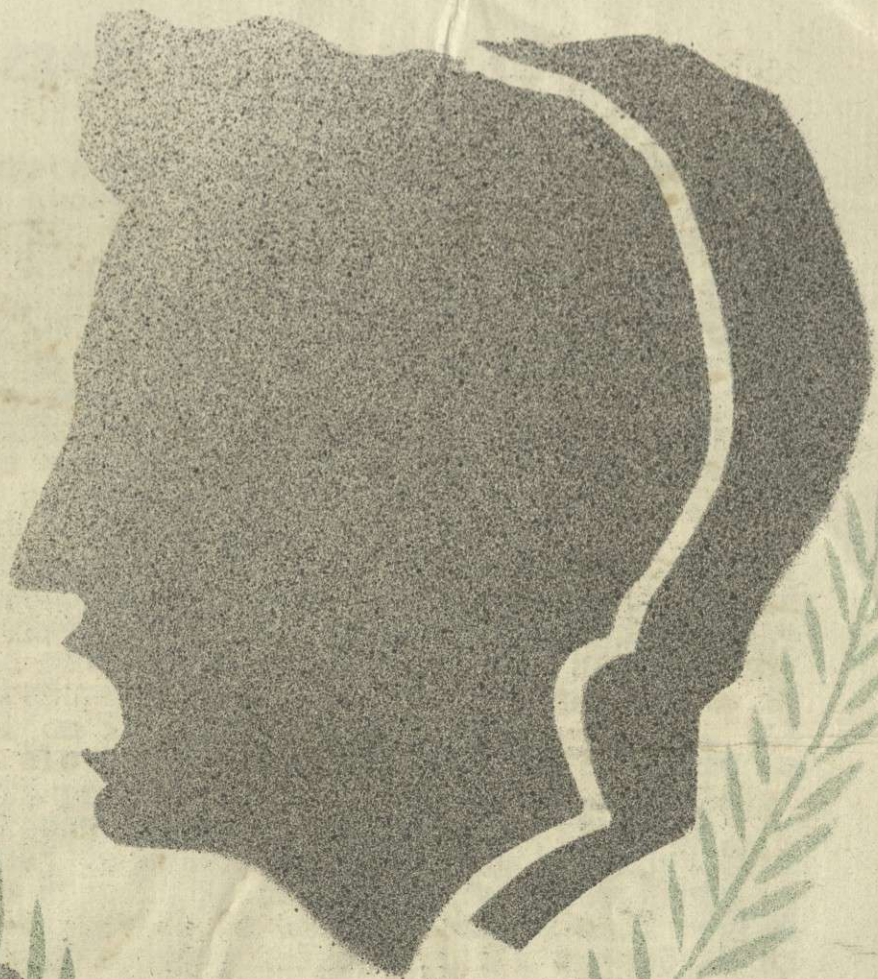
In letos sponladi? Rdeča Armada stoji na Karpatih, na Češkoslovaških tleh, v Rumuniji, Poljski. Desetine in desetine nemških divizij je uničenih. Miljone mrtvih in ujetih je ostalo na ruskih tleh. "Drang nach Osten" je propadel!

Ni več fašistične Italije! Največji zaveznik v Evropi je zapustil svojega pajdaša. Nič več vinceremo! Če se je zlonila, popraviti se več ne da. Afrika je šla... V Sredozemlju gospodarijo zavezniški.

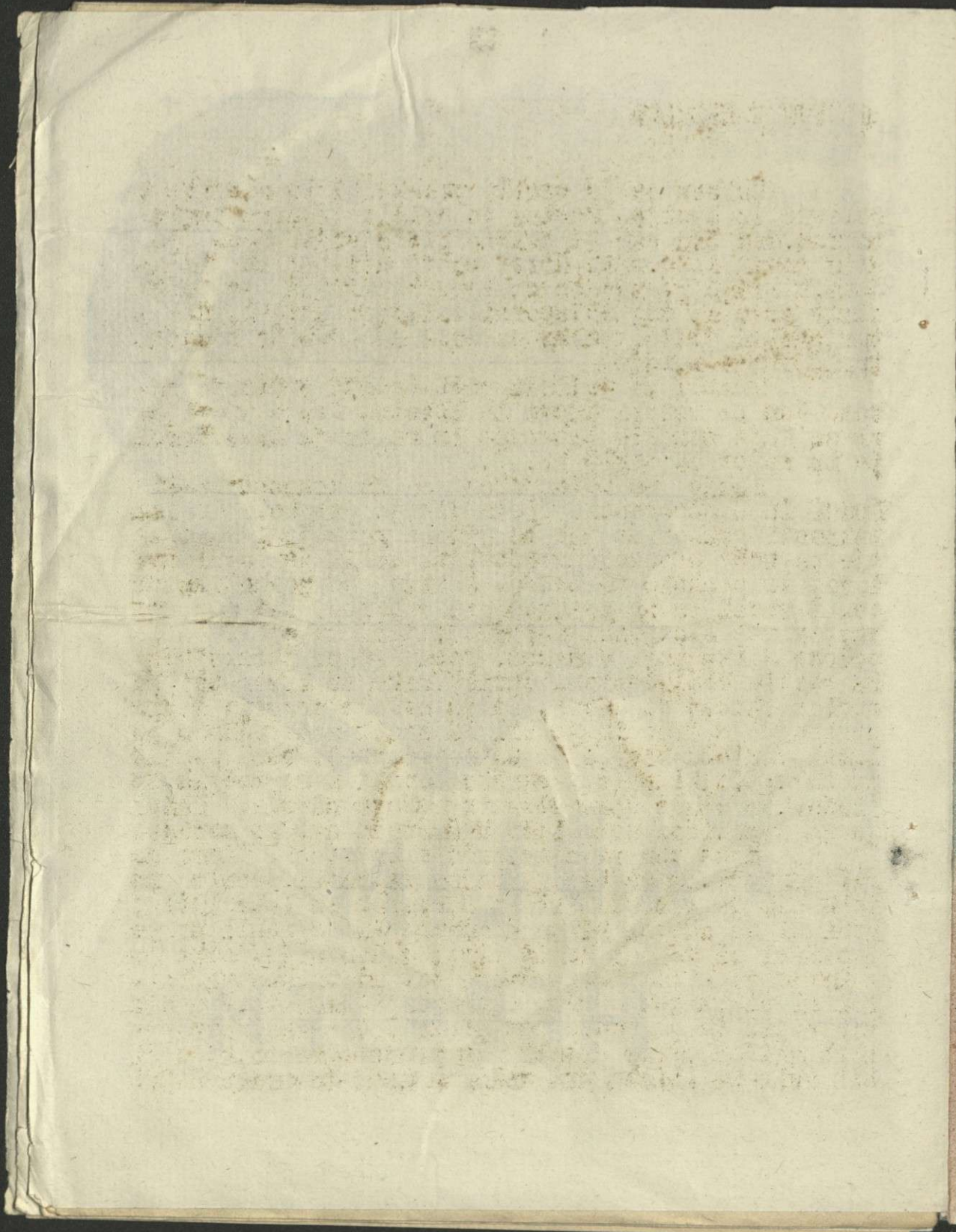
Tisoč zavezniških letal neprestano siplje na stotine in stotine bomb na nemška mesta in postojanke. Ruši se nemška vojna industrija! Nemce učijo paneti. Čaka jih neizogibna katastrofa.

Plemenne osvobodilne borbe se čedalje bolj širi po zatirani Evropi. Ni ga nogoče več pogasiti. Ni tlor se peni od jeze! Kliče na pomoč domače izdejalce. Tudi to mu ne more pomagati. Delili bodo z njim isto usodo - pogin!

Pred nami stoji končni udarec smrtnemu sovražniku vsega svobodoljubnega človeštva! Bodimo pripravljene tudi mi, da zadamo čin več udarcev našemu notranjemu sovražniku in nemški svojati. Le ta ko bom kmalu dočakali našo ponlad - svobodo!!

PAD LIM
HER JEM

ALBINU V SPOMIN!

Narava se je začela prebujati in odevati v zelenje in cvetje. Pomlad je prišla tiho in skrivnostno, ker čez noč je prišlo prerajenje. Nebo je bilo jasno in sončni žarki so se usipali na izmučeno, s krvjo prepojeno zemljo. Partizanu je zadržalo srce ob tej neizmerni veličini narave. Tretja pomlad je že, odkar se bori za svobodo svojega trpinčenega naroda.

Ptički so pričeli peti svoje jutranje pesem. Vse se veseli dneva in lepote. Nekje v daljavi se čuje zamoklo bobnanje in reglanje Bred. Borba je in zopet bo tekla kri....

Pekje na Dolenjskem so se koncentrirali Nemci in Švabobranci. Treba jih je pregnati in jim zatresti svinca, da jih bo minulo ropanje in upadanje na naše osvobodeno ozemlje. Albin je dobil nalogo, da prežene to bando. Albinu je poskočilo srce. Z veseljem in pogumom gre v borbo, saj gre za vse, za ves slovanski narod. Evo tih! Tu so! In že se počene Albin prvi v napad. Tovariši ne zaostajajo za svojim komandantom. Juriš! Vnemo se krvav boj. Ne srečen slučaj je hotel, da je začela kroglja Albinu naravnost v srce in je bil na mestu mrtev. Albin je ležal v mlaki krvi, a še umirajočemu je ušel pogled na tovarišo, ki somse junaško borili z največjim sovražnikom vsega človeštva in našega naroda. Padel je za domovino, za boljšo bodočnost našega naroda.

Sreča nam je zatropetale bo vesti. Mismo mogli verjeti, da si nas za vedno zapustil. Spomin na tebe nam je grenak. Bil si partizan od leta 1941. Prvi si se odzval klicu domovine in pograbil za puško. Prvi si se šel boriti proti okupatorju. Težka in s krvjo je bila pisana tvoja pot partizanstva. Tolkol si na vsakem koraku okupatorja-fašista. V nešte tih bojih te je vodila pot preko Dolenjske, notranjskih gričev, preko Hrvaške in ponosno Bosne, kjer si bil celo na obisku pri velikem možu-tovarišu TITU!

Vedno je bil tvoj obraz vođen in nasmojan. Bil si najboljši tovaris vsem, kdor te je poznal. Kot komanđant bataljona si razbil mnogo sovražnih postojank in marsikateri Nemeč in Svabobrance je padel pod tvojo roko.

Težka je bila ta vest za nas. Ob odprtem grobu se poslavljamo dragi Albin. Prisegamo ti s stisnjeno pestjo, da bomo tvojo prerano smrt meščevali in se še srditeje vrgli v boj do končne zmage. Ti nam boš ostal v večnem spominu in tvoj duh nas bo vodil pri vsch naših borbah in delu. Albin, tvoja žrtev je precej zvišala ceno svobodi!

tov. Abi

Mac :

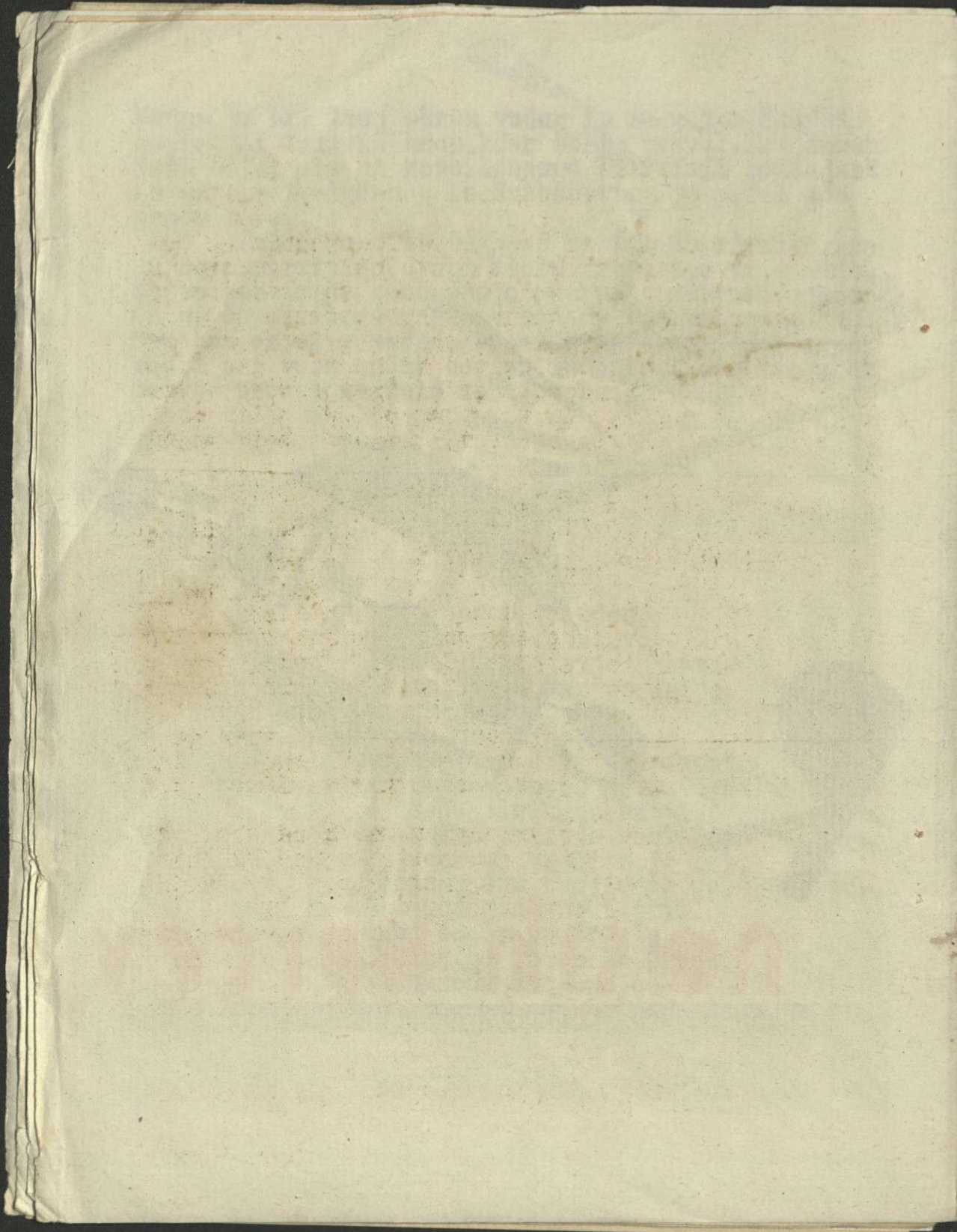
J U D E Ž.

Spet padel je eden,
v čelo zadot, mrtev,
lastnega brata je žrtov.
Za tujcev denar se opija,
brezumna je zver,
da lažje ubija.
Brez glavo drvi v propast,
kaj njemu ponos je in čast!
A kruti tiran se smeji,
razkošne prireja gostije,
kaj mar mu prelita je kri,
hlápgem tem svojim pa močjo pomije.
A narod slovenski trpi,
trpi in še bo trpel,
dokler bo le on še živel,
ki narodu svojem je - J u d e ž!

Reportáž

naših borcev

VLAK JE ŠEL V ZRAK!

V okupiranih deželah polaga sovfažnik še posebno pažnje in važnost na prometne zveze. Tako tu di na železnice. Naša naloga pa je, da sovražniku čim bolj oviramo premikanje in prevažanje čet iz enega sektorja na drugi sektor. To je tudi pri nas v Sloveniji, ki je važno prehodno ozemlje med vsemi bojišči. Rušenje proge in miniranje vlakov, poleg rušenja cest, je na dnevnem redu. Okupator besni, a si ne more pomagati. Partizanov ne more uničiti.

V neki noči se je naša patrola približala železniški progi med Planino in Logatcem. Še pri bellem dnevu smo zamirali progo, ker smo mislili, da bo prišel vlak zvečer. Toda vlaka ni bilo! Čakali smo do nedelje zjutraj. Pripeljal je osebni vlak. Tega nismo čakali in ga zato tudi nismo pognali v zrak. Nestrpno smo pričakovali pravega vlaka. Evo ga! Od Rakeka pridrvi proti nam vlak napolnjen s Svabobranci in Nemci. Hitro sem skočil in prižgal zažigalno vrstico, ter se skrila v zaklon. Mina je eksplodirala tik pred lokomotivo. Lokomotiva je bila močno poškodovana, za vagone pa nismo mogli točno ugotoviti, ker je bil ves vlak zavrt v gost dim.

Sovražnik je bil tako presenečen od eksplozije v tej jutranji uri, da ni oddal na nas, ki smo se odmakali od proge, nobenega strela. Le ječanje ranjencev in kriki vojaštva je bilo čuti.

Akcija je dobro uspela -- vlak ni mogel nadaljevati vožnje in je moral priti drugi, da se ga spravili naprej in popravili progo.

Blizu proge smo nabili na široko listek z napisom:

Spavaj, spavaj Švabobranček,
miniral progo ti je partizanček!

tov. Ivan

NA SLOVENSKI CESTI.

Nemci in Švabobranci so mislili, da jih na cesti Logatec-Planina, partizani ne morejo napasti. A kmalu so se prirprijali, da je drugače.

Tja nas je dospela patrola šestih tovarišev. Zvedeli smo, da so se ravno tisti dan odpeljali iz Logatca v Planino Fenci in Švabobranci. Bili smo precej utrujeni od dolge nočne poti, vendar smo bili takoj pripravljeni iti na položaj. Z veselimi srci smo čakali v zasadi. Naš minerec je miniral cesto, kakor smo nestrpno pričakovali povratka naših "prijateljev".

Kmalu smo začuli brnenje avtomobilov: "So že tukaj!" Najprej je vozil motor, za njim luksuzni avto, za njim pa štiri tovorni avtomobili. Prva dva sta srečno prevozila mino in žalostno smo gledali za njimi. Prvi tovorni avtomobil pa je mino "pogazil". Močan pok in avtomobili so se zavili v gost dim. Ko se je dim razkadil, smo videli od avtomobila samo še osi in razbito železno ogrodje. Po telefonski žici pa je videla različna obloka, kosi platna in druga roba. Prispela sta tudi ostala avtomobila in mi smo začeli česno streljati na nju, ter na posadko, ki je skakala iz njih. Pobili smo več Nemcev in poškodovali oba avtomobila. Pokazali smo Nemcom in Švabobrancem, da za njih ni več prostora na slovenski zemlji, kjer bi lahko svobodno živeli in se kretali.

Po uspešni akciji smo se vrnili veseli v našo odinico.

tov. Janez

ŽIVEL MARŠAL-TOVARIŠ TITO!

Živela naša junaška NOVI!

NA BARJU.

Pretekli mesec je odšel naš vod, po vodstvom tovariša Jelona, na Barje. Ko smo prišli tja, smo do biči naše tovariše, katere smo prišli zamenjati. V bližini se je nahajala tudi brigada Ivana Cankarja, ki je zadajala sovražniku velike izgube.

Takoj drugi dan smo bili obveščeni, da se po mika moča sovražnikova kolona iz Pijave gorice proti Velikim Laščam. Takoj smo odšli na položaje, odkoder smo lahko videli kolono, ki se je počasi pomikala proti nam. Po cesti so se potuhnjeno plazili tanki, pred njimi so se plazili izrodki slovenskega naroda - Svabobranci. Pregledovali so cesto, da so šli tanki brez lahko naprej. Vsenaokrog je vladala stroga tišina, katero je motilo od časa do časa brnenje tankov. Ogleđovali smo jih in opazili, da nekaj slutijo.

Naenkrat so je oglasila iz zaseda težka Bređa in že je iz vseh strani drdralo, buhalo, pokalo in sipalo ogenj na pošadijo, ki se je umaknila pod zaščito tankov. Ker jim ni uspelo prvič, so Svabobranci poskusili v drugo, na drugi način. Z drhtečimi srci smo jih gledali, kako so se počasi približevali našim položajem. Svabobranci so se obetavljali, ker so slutili nastavljeno jim past, toda Nemci so jih s silo podili naprej, naravnost proti našim položajem. Ko so se približali na dovoljno razdaljo, smo odprli ogenj. Tovariš Lah je s težko Bređo zadol v polno.

Svabobranci so se razbežali, kot kokoši, kadar jih zastraši kragulj. Poskrili so se za tanko, toda naš topničar jih je pregnal tudi od tam. S protitan kovskim topom je tanku odbil os, na kateri se vrtil gosenica. Tanku je prišel na pomoč drug tank, ki je z močnim buhanjem min zasipal naše položaje okrog topničarja. Vnela so jo kratka a huda bitka, v kateri je naš topničar monjal položaj. Šelo zvečer so Nemci s svojimi hlapci odvedli poškodovani tank. Tudi na naše položaje je vžgal iz drugega tanka, to

da mine so udarjale žvižgaje skoraj kilometer za našimi položaji. Kolona kencev in Svabobrancev se je umaknila, poseč s seboj mrtve in ranjene.

Tudi mi smo odšli v naš logor veseli naše-
ga uspeha. Se pozno v noč smo se smejali Svabobran-
ski svojati, ki bi kmalu pustila pete na položajih,
tako so bežali. Drugič jim bomo še vse drugače za-
peli z našimi mitraljezi!

tov. Lojze

DELO IZDAJALCA.

Na gričku, raz katerega imaš lepo razgled na okolico, stoji vasica. Ni preveč velika, toda precej znana po svojih dekletih in gostilni. Večkrat sem šel skozi vas, toda vedno z veselim obrazom, kajti nikdar nisem mogel misliti, da bodo ravno v tej va-
si ubiti od izdajalskih bratomorilcev trije naši najboljši tovariši.

Februarja sem se odpravil na bolovanje v drugo četo k tov. Lipetu, kateri se je nabajal skupno z rajonom v vasi. Ko sem prišel v vas, sem jih dobil ravno pri kosilu. Vse se mi je zdelo nekam bolj tiho in žalostno, kakor ponavadi. Po kosilu me je tovariš Matevž zatopil v zanimiv razgovor.

Naenkrat so sredi najinega razgovora oglasi mitraljez, razbil je s streli okna pisarne, kjer je imela rajonska gospodarska komisija sejo. Pognal sem se k peči, misleč, da je kdomizmed naših napra-
vil uzbuno. Toda ko sem odprl vrata, sem zagledal gručo belogardistov. Za mano je pritekla tovariši ca Mimi, s katero sva nekaj trenutkov ogledovala, ter opazovala, kako se premikajo in kje imajo polo-
žaje. Na vratih sosodne hiše sem spoznal belogardi-
sta Ivana Petriča, ki je bil nekoč moj sošolec. Stal je z brtostrelko in ko nas je opazil je spu-

stil rafal in ranil tovarišico Mimo. Skočil sem v hišo in zgrabil puško, ter z ostalimi tovariši pričel borbo. Pod desetih minutah borbe zakliče tovariš Miro: "Fantje, bombe v roko! Juriš!" Pognal sem se z bombo v roki skozi vrata in jo na vso moč vrgel na njihove položaje. To smo ponovili vsi nekoliko krat in z drznim jurišem pognali 65 belogardistov v pa-ničen beg. Enega od njih smo ubili in tri ranili.

Ko smo prišli nazaj v vas, smo bili prepričani, da so nam pokradli vso spremo. Vendar radi prevelikega strahu in panike sploh niso prestopili praga. Od togote so potem zažgali mlin, kjer so imeli bajtarji in kmetje zadnji pridelek ovsa in ječmena. To je njihova borba za slovenski narod in tako je delo izdajalcev!!!!

tov. Lojze

Naš veliki pesnik je pred sto leti napisal besedo, ki se najbolj uresničujejo danes:

--Kako strašna slepota je človeka,
Slovenec že mori Slovenca brata!

dr. France Prešern

SMRT IZDAJALCEM IN FAŠISTIČNIM PODREPNIKOM !

Tovariši, tekmuje v uničevanju
fašistov in izdajalcev!!!!

Mec : OBIEDELA SLIKA..

Mrakupada na zemljo. Od zapada prihajajo temni oblaki. Soparno je in nevihta bo. Močan veter pretresava mogočna drevesa, ki trepetajo in odmeta vajo rujavo listje. Jesen je. V dušah je tudi jesen. Sovražnik zopet tepta našo zemljo. Hrabra in junška srca se ne morejo bosti z debelimi sklopi železa. V daljavi se čuje pokanje, ki prihaja vedno bližje.....

Iz hoste se izluščita dve postavi. "Lojze sem stopi!" in že zdrsite po bregu do potoka. "Po potoku!" Brečeta. Lajež psov in lomastenje po hosti se čuje vedno močneje. Zasedovalci so jima za petami! Povečata svoj napor. Vse v njima je napeto do skrajnosti: mišice, volja in živel! Bog pred poginom!

Prideta v bližino vasi. "Pod, glej!" Tihó se splazita nanj: mokra, prezebla in izmučena. Le volja do življenja jima je dala toliko moči. Zavali-ta se v seno in ne moreta niti govoriti. Blisk razsvetli ozračje! V daljavi votlo zagruji. Prve velike kaplje začnejo padati na izsušeno zemljo. Troseta se, ker ju mrzi. Lajež psov je že čisto blizu. Prišli so do potoka. "WO SIND...?" Psi so izgubili sled. "Milan, že naju najdajo! ; ; ; ." "Ne bodo na ju no! Verjemi!" Čakata in se zarijeta še globlje v seno. Nevihta prihaja bližje. Nevarnost tudi. Ze vidita prižganc svetiljke. Psi ne lajajo - dož je za brisal njune sledi. Pri sreču jima je tesno. Smrt?? Zopet zabliška in votel grom odgovori. Vse se strese. Velike kaplje udarijo močneje. Tu so! Dih jima zastane. Zaslišita lastna srca. Duri se odpro in močan sij razsvetli notranjost. "IST WER DA?" Tišina.... Le udarci src se čudovito ujenajo z udarci dežnih kapelj. Ze stopi naprej, kar zamahne z roko in se obrne. V tem trenutku udari strela. Rrrrrsssk! Se vedno sta vsa otrpla. Počasi se zavedeta. Le dihanje in vzdih olajšanja je čuti. S treso-

čo roko izvleče Lojze nokaj iz žepa. Milan posveti z baterijo. Slika! Obledela slika žene, otroka in doma. Na sliko kapljajo vroče Lojzetove solze. Dom. žena... otrok!..... Vojna... smrt!

Nevihhta je prešla. Pojavi se megla in zavije naravo v varen pajčolan.

IZBOR IZ CANKARJA :

Tisoči in tisoči mladih, življenja željnih in življenja vrednih bitij padejo pred našimi očmi v prezgodnji grob. S silnim korakom hodi smrt po okrvavljeni zemlji in kosi in ženje brez misli in u smiljenja. Zdaj je resnica, kar je govoril veliki poslanik prerok pred mnogimi leti: Grobovi tulijo.....

Ali ne samo v strelskih jarkih - ne samo tam žanje smrt! Obili in precbilo žetev je našla v tihih domovih, med štirimi stenami. Tam umirajo tisoči za neizprosno boleznijo, ki se imenuje bridkost, skrb in glad.

Kljub vsemu, kljub temu brezdanjemu morju krvi in morju solz - kljub vsemu ni predrznost, če pravimo, da ja in ostane resnično, kar sem nekoč napisal: Nobena solza ni potočena zastonj, nobena kaplja krvi ni prelita zastonj!

Kajti, kolikor tisočev jih je padlo na bojiščih, kolikor tisočev jih je umrlo doma od vsega nadege - ostalo jih bo še dovolj, da se zgodi o čem mor sam trčno prepričan. Na tem ogromnem pokopališču pa teh od solz in krvi bogato pognojjenih tleh, si bodo gradili sinovi in vnuki svetlejši, lepši dom, ki si ga bodo gradili po svoji iz trpljenja vzkipele volji, po svojem, v novem spoznanju dozorelem razumu.

To moje prepričanje, to moje zvesto zaupanje v veselejšo našo bodočnost ni prazna beseda, ni gola želja!.....

.....

Mac : U Š I ..

Pravijo, da je uš pojav vojne. Mi smo v vojni in Milan tudi. Mi imamo uši - on ne. Zakaj? Ker ga ne srbi! On spi zraven mene. Jaz imam uši, on jih ni ma. Čudno! Pravijo, da so uši nalezljiva bolezen - on je imun! Pravi!

"Milan, kaj se pa praskaš?"

"Saj ni nič! Malo me srbi!"

"Ti imaš uši!"

"Kje jih bom pa dobil! Reži no!"

"Potem bodo pa najbrž živci!"

"Bo nekaj takega, da!"

Pri tem se preska pod pazduho in kaže v smer Podgrada.

"Tam je Podgrad, ne?" in zamenja pri pazduho.

"Tam so Uršna sola, kaj ne?" in oči nima uši, vsi ostali jih imamo.

V splošnem je pri partizanih uš koristna. Če imaš uši sigurno na straži ne boš zaspal. Tudi če prideš v boljšo hišo spat, boš dobil svežo posteljnino.

"Veste, ta, ki je spal pred vami tukaj, je imel uši in sem morala zamenjati vso posteljnino!"

"Gospa, jaz nimam uši!"

Potolažena je do drugega jutra, ko ti oči = deš. Trideset uši in nekaj mladit! To ni taka reč! Kaj toliko govora o tem! Partizan pravi: Dokler nimaš tu in tam kašno pest uši, sploh nimaš uši!

Danes je že bolje. Sedaj smo redna vojska in imamo parilnike. Vsi smo se pripravili, le Milan ne!!

"Milan, ti se ne boš paril?"

"Zakaj, saj nimam uši!" Pri tem se samo malo popraska po rami. Mi smo imeli dovolj! Prej, ko smo jih imeli vsi - naj bo! Toda sedaj, ko jih ima samo on, nam ni vseeno. Planemo naj se da pariti, ker noče, se vržemo nanj in ga slečemo do golega! O groza!!!

Mislim, da so bile uši organizirane. Tiste z rdečim križcem so se držale skupaj, tiste z črno piko skupaj, tiste..... Tako nam jih ni bilo potreba urejevati, kar je zelo nerodno! Tu ena pest, tam ena pest.....

Milan debelo gleda: "To so moje uši?"

"Ne, ne! To niso tvoje uši! To so izposoje ne!"

Milana je sram in z roko pokriva svoje čare. Mi pa perilo in obleko v paro. Čez nekaj časa mu prinesemo obleko in perilo nazaj že preparjeno. Hoče zapeti pas, pa mu ostane kos pasu v roki. Poza bili smo vzeti usnjen pas in smo ga dali v paro!! Zoglenel je!!!

"No, sedaj pa vidite, da so ne izplača dati pariti! Lumpje! Vam bom že pokazal!"... Pozabil je, da so bile v hlačah uši... Pas je glavno. Hoče teči za nami, a revež ne more, ker mu lezejo hlače ne kam proti tlom. Naša sreča!

En teden mine. Milan nima uši!

"Tam je podgrad in tam so Uršna sela, ne?"
Zopet telovadi. Ubogi Milan!!!

POGLOBINO BOJA STRUGE - Kajuh

Ne eno, dvoje, troje sre
bi morali imeti,
da ne bilo bi nam težko živeti,
da mogli bi vso mržnjo razodeti,
ki čutimo jo v prsih vrati, sedaj,
ko ni bratu brat več brat,
ko sestra sestri je vlačuga
in je izdajstvo kakor kuga.
Zato upri, sodrug, oči v sodruga,
preplitva je še boja struga,
naj izdajalska kri do vrha jo zalije,
da se čolnarjem prej pristan odkrije.

